

JORNADES ACADÈMIQUES JOSEP M. PUJOL: LLETRA, RELAT I REI. Barcelona, 31 de gener i 1 de febrer de 2023

Tot recordant Josep M. Pujol

Anna GISPERT MAGAROLAS

Associació de Professionals i Estudiosos en Llengua i Literatura Catalanes (APEL·LC), Tarragona

Encara amb el record d'haver presentat, el 2022, el llibret editat per l'Associació de Professionals i Estudiosos en Llengua i Literatura Catalanes (APEL·LC) intitulat *Josep M. Pujol: notes i dos textos sobre tipografia*, a cura de Pere Farrando Canals, associat de l'entitat de la qual Josep M. Pujol va ser el primer president, presentació en què molts dels seus alumnes ens vam aplegar a la sala de graus de la Universitat Rovira i Virgili a Tarragona, glossem, a mena de crònica, les Jornades Acadèmiques «Josep M. Pujol: lletra, relat i rei», celebrades el 31 de gener passat i l'1 de febrer d'enguany a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, unes Jornades dedicades a la figura del savi folklorista, medievalista i tipògraf Josep M. Pujol Sanmartín (1947-2012), nom vinculat també a la direcció honorífica d'aquesta revista, *Estudis de Literatura Oral Popular*.

La primera sessió, que es va dur a terme el dia 31 de gener de 2023, va ser inaugurada pel Molt Honorable President de la Generalitat, Sr Quim Torra, acompanyat per l'Excel·lentíssim Senyor Borja de Riquer, president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, que va donar la benvinguda a tots els ponents i participants en aquest sentit homenatge al mestre. El 131è president de la Generalitat de Catalunya, en la ponència d'obertura, «La significació de Josep M. Pujol per a la història cultural de Catalunya», va glossar la figura de Josep M. Pujol en la trajectòria cultural del país i en va destacar molts aspectes, com el fet d'haver estat pioner en la creació de l'APEL·LC, amb seu a la Universitat Rovira i Virgili, l'any 2002 o el fet d'haver contribuït a l'organització de l'Arxiu de Folklore de la mateixa universitat.

Tot seguit, Pere Ignasi Poy, professor de la UB, president de la Societat Catalana d'Història Cultural i *alma mater* de les Jornades, va destacar les contribucions que ha fet l'homenatjat a la medievalística i les projeccions en un futur proper amb aportacions de joves universitaris. La presentació de dos projectes acadèmics va completar la segona part de la tarda. Un, «Josep M. Pujol Opera Mediaevalística Omnia, gestació i bases d'un projecte acadèmic-editorial», una proposta centrada a conèixer i entendre el *Llibre dels feits* del Rei Jaume I d'Aragó (1208-1276) i iniciativa que es proposa de recollir, ordenar, editar i publicar les aportacions del professor Pujol a la medievalística, i l'altre, «Lectures i relectures del *Llibre dels feits* (segle XIII) del rei Jaume I d'Aragó. Transferència didàctica al llenguatge videolúdic», una proposta de Clàudia Raventós, docent d'educació secundària, i Anna Saumell, doctoranda en Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, ambdues vocals de la Societat Catalana d'Història Cultural, una intervenció que presenta un contingut innovador i actual que es proposa continuar desenvolupant i incorporant la saviesa pujoliana.

La segona sessió va tenir lloc el dia 1 de febrer a la tarda. Volem destacar la presència dels ponents tarragonins Carme Oriol i Emili Samper, companys acadèmics i alumnes de Josep M. Pujol a les aules de la Facultat de Lletres de la UB, delegació a Tarragona, i actual Universitat Rovira i Virgili. La ponència de la doctora

Carme Oriol va versar sobre les grans contribucions que Josep M. Pujol ha fet a l'etnopoètica, de les quals es conserven testimonis i documents al Camp de Tarragona i comarques meridionals de Catalunya, majoritàriament, i arreu del país, una gran tasca que continua eixamplant el fons de l'Arxiu de Folklore amb noves aportacions d'estudiosos i col·laboradors d'arreu dels Països Catalans.

Per completar la trajectòria del professor Josep M. Pujol en l'àmbit del folklore i l'etnopoètica, el doctor Emili Samper va dissertar sobre els vint-i-cinc anys de l'Arxiu de Folklore de la Universitat Rovira i Virgili, que té un fons de més de 10.000 documents de diversos gèneres etnopoètics (rondalles, llegendes, anècdotes, tradicions, costums, cançons, fraseologia, etc.) procedents d'entrevistes realitzades, majoritàriament, a les comarques meridionals del Principat de Catalunya. L'Arxiu, el primer del seu gènere vinculat a una universitat catalana, va ser creat el 1994 i ha esdevingut el nucli essencial de la recerca que es du a terme en etnopoètica i folklore, una de les línies del Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC).

El darrer bloc de la tarda es va dedicar a Josep M. Pujol tipògraf. Albert Corbeto, docent de l'Escola Eina, com ho havia estat l'homenatjat, va explicitar quines han estat les contribucions de Josep M. Pujol a la història de la tipografia. No hi van faltar representants de diverses universitats catalanes: Juan Jesús Arrausi, docent de l'Escola Elisava - Universitat de Vic, i José Luís Martín, docent de la Universitat de València i gerent de l'Editorial Campgràfic, amb la ponència «Josep M. Pujol com a inspirador d'iniciatives sobre disseny i tipografia».

A tall de conclusió, les Jornades es van cloure amb la intervenció de la 16a presidenta del Parlament de Catalunya, Laura Borràs, que va enaltir el professor Pujol amb la ponència «La presència absent de Josep M. Pujol», al qual es va referir com «un professor que ha deixat petjada amb un llegat que caldrà ordenar i articular per vies professionals».

Al final de cada intervenció, els professionals van ser obsequiats amb el llibret sobre tipografia, editat per l'APELLC, que recupera uns articles de Josep M. Pujol, que eren de difícil accés, des del vessant de professor de tipografia de l'Escola Eina de Barcelona.

Per tancar les Jornades, a més de la presidenta del Parlament, la cloenda va anar a càrrec de Borja de Riquer, president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i de Pere-Ignasi Poy, president de la Societat Catalana d'Història Cultural, que van fer una valoració molt positiva de les aportacions dels investigadors. Les Jornades van deixar la via oberta a continuar aplegant i investigant l'obra ingent del professor Josep M. Pujol.